

PROGRAM DORADZTWA ZAWODOWEGO W SZKOLE PODSTAWOWEJ

Zawsze trzeba podejmować ryzyko. Tylko wtedy uda nam się pojąć, jak wielkim cudem jest życie [...]. P. Coelho

Opracowanie:

Beata Matyszewska

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego umożliwia uczniowi zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do poznania siebie, własnych predyspozycji zawodowych, rynku pracy i zasad nim rządzących, a także zaplanowanie własnej kariery edukacyjno-zawodowej.

1. Przepisy prawa polskiego i unijnego dotyczące doradztwa zawodowego

Najważniejsze założenia związane z realizacją WSDZ w szkole zawarte są w dokumentach:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego Dz.U. 2019 poz. 325
- ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach Na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949)
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 1996 r., Nr 67, poz. 329 ze zm.) zobowiązuje placówki oświatowe do przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia”.
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982r . - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2003 r., Nr 118, poz. 1112, Nr137, poz.1304, Nr203, poz. 1966, Nr 228, poz.2258 oraz z 2004 r., Nr 96, poz. 959 i Nr 179, poz.1845) - dotyczy zasadności zatrudnienia w szkole doradcy zawodowego.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001r. Nr 61, poz. 624, z 2002 r. Nr 10, poz. 96, z 2003 r. Nr 146, poz. 1416) nakładają na dyrektorów i rady pedagogiczne,, obowiązek organizacji wewnątrzszkolnego systemu poradnictwa zawodowego oraz zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu”.

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej

w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2013.532 z dnia 7 maja 2013 r.). Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej prowadzą nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści.

Założenia Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego:

- wybór zawodu jest procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia,
- na wybór zawodu wpływają głównie wartości, czynniki intelektualne, emocjonalne i zdrowotne, rodzaj i poziom wykształcenia rodziny oraz wpływ środowiska,
- preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się w toku życia człowieka,
- prowadzona jest indywidualna i grupowa praca z uczniami, rodzicami i nauczycielami,
- działania zawodoznawcze są planowane i systematycznie realizowane wg harmonogramu pracy szkoły,
- uczniowie wraz z nauczycielami informatyki są włączani do tworzenia bazy informacyjnej w szkole.

WSDZ zakłada w obszarach działania z:

- nauczycielami,
- uczniami, klasą,
- rodzicami
- przedsiębiorcami, pracodawcami, organizacjami pozaszkolnymi

WSDZ w ramach pracy z nauczycielami (radą pedagogiczną) obejmuje:

- utworzenie i zapewnienie ciągłości działania wewnętrznego systemu doradztwa zgodnie ze statutem szkoły,
- określenie priorytetów dotyczących orientacji i poradnictwa zawodowego w ramach programu wychowawczego
- określenie priorytetów w zakresie tworzenia szkolnej bazy środków informacyjno-dydaktycznych z zakresu orientacji i poradnictwa zawodowego,
- realizację działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej i roli przyszłego pracownika

WSDZ w ramach pracy z uczniami obejmuje:

- prowadzenie zróżnicowanych metod aktywnego poznawania własnych zasobów ucznia, kierunków kształcenia, zawodów i rynku pracy,
- poznawanie własnych zasobów: umiejętności, zdolności, predyspozycji,

- autodiagnozę preferencji i zainteresowań zawodowych w odniesieniu do specyfiki wybieranych zawodów,
- konfrontowanie własnej samooceny z wymaganiami szkół i zawodów,
- zapoznavanie się z zawodami przyszłości na rynku krajowym i unijnym,
- poznawanie różnych zawodów,
- analizę potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia na lokalnym, krajowym i unijnym rynku pracy,
- przygotowywanie się do procesów reorientacji, mobilności oraz radzenia sobie w sytuacjach trudnych: poszukiwanie pierwszej pracy, bezrobocie, ograniczenia zdrowotne itp.,
- indywidualną pracę z uczniami niezdecydowanymi, posiadającymi przeciwwskazania zdrowotne w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych oraz o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
- poznawanie struktury i warunków przyjęć oraz logowania do szkół ponadgimnazjalnych,
- grupowe zajęcia aktywizujące prawidłowy wybór zawodu i szkoły (np. warsztaty, treningi),
- wskazywanie możliwości uzyskania kwalifikacji zawodowych w systemie poza oświatowym,
- kształtowanie umiejętności świadomego i realistycznego wyboru i poszukiwania pracy.

WSDZ w ramach pracy z rodzicami obejmuje:

- prezentację założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów,
- zajęcia psychoedukacyjne służące wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci (np. warsztaty, mediacje, prelekcje),
- włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań zawodoznawczych szkoły,
- przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej szkolnictwa ponadpodstawowego (oraz wyższego w miarę potrzeb) w Polsce i za granicą,
- indywidualną pracę z rodzicami uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp.,
- gromadzenie, aktualizowanie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowych w regionie,
- przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym, krajowym i unijnym rynku pracy.

WSDZ w ramach pracy z bibliotekarką:

- gromadzenie i aktualizacja informacji o szkołach ponadpodstawowych;
- pomoc w wyszukiwaniu informacji o karierach znanych postaci świata nauki, kultury i biznesu
- współprowadzenie informatorium o możliwościach wyborów i tworzenia kariery zawodowej

WSDZ w ramach pracy z pielęgniarką szkolną:

- przygotowanie ewidencji uczniów klas III z problemami zdrowotnymi w celu konsultacji indywidualnej z doradcą zawodowym;
- informowanie o przeciwwskazaniach zdrowotnych do wykonywania zawodów uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, niepełnosprawnych.

WSDZ w ramach pracy z organizacjami poza szkołą:

- usytuowanie blisko ucznia profesjonalnej pomocy doradczej zgodnie ze standardami Unii Europejskiej,
- włączanie placówek, instytucji i zakładów pracy w proces orientacji zawodowej m.in.: poradni psychologiczno-pedagogicznych (PPP), ośrodków doradztwa zawodowego (ODZ), urzędów pracy (UP), Ochotniczych Hufców Pracy (OHP), poradni medycyny pracy (PMP), prywatnych przedsiębiorców, cechy rzemiosł

Cele programu WSDZ:

1. Aktywizowanie i podnoszenie kompetencji nauczycieli do prowadzenia orientacji i doradztwa zawodowego.
2. Rozwijanie aktywności poznawczej uczniów w kierunku właściwej samooceny swoich możliwości psychofizycznych.
3. Poznawanie przez młodzież własnych zasobów w określaniu przydatności zawodowej.
4. Kształtowanie świadomych decyzji w wyborze zawodu i szkoły.
5. Aktywizowanie uczniów do poznawania różnych grup zawodowych.
6. Inspirowanie uczniów do poznawania kierunków kształcenia i wymagań edukacyjnych w szkołach ponadpodstawowych.
7. Poznawanie rynku pracy oraz zjawisk reorientacji, mobilności zawodowej i bezrobocia.
8. Poznawanie zawodów przyszłości w kraju i w Unii Europejskiej.
9. Zapoznavanie rodziców z problematyką rozwoju zawodowego dziecka.
10. Aktywizowanie rodziców w proces wychowawczy dziecka dotyczący wyboru zawodu i właściwej szkoły ponadpodstawowej.
11. Włączanie placówek, instytucji i zakładów pracy w proces orientacji i doradztwa zawodowego w szkole.
12. Prowadzenie indywidualnego i grupowego doradztwa zawodowego na terenie szkoły.
13. Prowadzenie diagnozy środowiska szkół ponadpodstawowych (ranking) i dostosowanie ofert edukacyjnych do potrzeb uczniów oraz do zmian na rynku pracy.

Program doradztwa zawodowego – szkoła podstawowa

Szkoła podstawowa Klasy O - III				
L p.	TEMAT	TREŚĆ	METODY/TECHNIKI	Ilość jednostek lekcyjnych/TERMIN
1.	Praca w życiu człowieka.	- praca w życiu człowieka, intuicyjne określanie wartości pracy w szkole i w domu; zawody rodziców;	- zabawy symulacyjne pracy zawodowej w zawodach reprezentowanych przez rodziców, znajomych	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym doradcą zawodowym
2.	Czy marzenia pomagają w wyborze zawodu?	- poznanie karier zawodowych znanych osób świata nauki, biznesu, rozrywki; - określanie w ekspresji plastycznej lub słownej własnych marzeń do realizacji w dorosłym życiu	- spotkania warsztatowe ze znanymi postaciami lub znajomymi, którzy marzyli o wykonywaniu zawodu ... i byli lub są obecnie specjalistami tych zawodów;	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym doradcą zawodowym
3.	Poznanie siebie. Precyzowanie własnego sukcesu.	- odkrywanie własnych talentów w działaniach domowych i szkolnych	Działania praktyczne, ekspresja plastyczne, scenki sytuacyjne	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym doradcą zawodowym
4.	Nauka w szkole – czy może być przyjemna?	- wykorzystanie umiejętności czytania i liczenia, wiedzy przyrodniczej w życiu codziennym, - odkrywanie zalet uzyskiwania dobrych ocen w szkole (nagrody rodziców, nauczycieli, stypendia itp.)	Warsztaty, gry symulacyjne	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym doradcą

				zawodowym
5.	Postawa to nie tylko tzw. „sposób bycia”.	- poprawne zachowanie gwarantem pozyskiwania przyjaciół i sojuszników działania	- ćwiczenia komunikacji i zachowań społecznie pożądanych	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym doradcą zawodowym
6.	Moje emocje – jak o nich rozmawiać? Do kogo się zwrócić o pomoc w opanowaniu emocji wywołanych trudną sytuacją w szkole i w domu.	- poznanie sposobów proszenia o pomoc najbliższych, specjalistycznych służb: policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe	- ćwiczenia komunikacji i zachowań społecznie pożądanych - spotkania warsztatowe z przedstawicielami specjalistycznych służb, wycieczki zawodoznawcze	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym doradcą zawodowym
Klasy IV - VI				
L p	TEMAT	TREŚĆ	METODA	Ilość jednostek lekcyjnych/TERMIN
1.	Praca w życiu człowieka.	-ekonomiczna i moralna rola pracy w życiu człowieka, określanie prestiżu zawodowego ze względu na znaczenie zawodu dla społeczności własnej postawy wobec pracy w szkole i w domu; zawody rodziców.	rozmowa kierowana, gra symulacyjna, strategiczna	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym doradcą zawodowym
2.	Czy marzenia pomagają w wyborze zawodu?	- pasja-hobby jako rozwijanie talentów w realizacji marzeń; - zapoznanie z sylwetkami pasjonatów w różnych dziedzinach życia i nauki, - określenie sponsorów realizacji marzeń	Rodzinne drzewo zawodowe, mapa myślowa do postaw	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym doradcą zawodowym

3.	Poznanie siebie. Precyzowanie własnego sukcesu.	- wprowadzenie pojęcia sukcesu; - postawa wobec siebie determinuje postawy innych wobec mnie; - postawa na początku zadania przesądzi o sukcesie końcowym; - uczenie się odkrywania ciekawych, przyjemnych tematów z poszczególnych przedmiotów, - opowiadanie przebiegu zdarzeń zgodnie z ich chronologią;	- metody projekcyjne, inscenizacje, autoprezentacja	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym doradcą zawodowym
4.	Postawa to nie tylko tzw. „sposób bycia”.	- wyraża zrozumienie odbieranej wypowiedzi przez gest i mimikę, kulturalne zachowanie; rozpoznaje - znaczenie niewerbalnych środków komunikowania się (gest, wyraz twarzy, mimika, postawa ciała). - dostrzega etyczny wymiar języka (prawdę, kłamstwo, przemilczanie informacji, brutalizację wypowiedzi) - rozmowa to nadawanie komunikatów; - dostosowuje sposób wyrażania się do oficjalnej i nieoficjalnej sytuacji komunikacyjnej, takiej jak: prośba, pytanie, odmowa, wyjaśnienie, powiadomienie, zaproszenie, przekonywanie; - świadomie dobiera wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące, pytające - słuchanie ze zrozumieniem to posługiwanie się tym samym kodem językowym rozmówców;	Warsztaty, systemowe porządkowanie informacji samodzielnie gromadzonej, elementy dramy, inscenizacji, scenki sytuacyjne	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym doradcą zawodowym
5.	Nauka w szkole – czy może być przyjemna?	- sposoby porozumiewania się z rówieśnikami, rodzicami, rówieśnikami. - autoprezentacja to element decydujący o otrzymaniu dobrej oceny; - hierarchizowanie nagród za wykonanie etapów	Warsztaty, scenki sytuacyjne, metody projekcyjne,	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym doradcą zawodowym

		lub całości działań; - pozyskiwanie pomocy jest elementem sukcesu w każdej dziedzinie;		
6.	Moje emocje – jak o nich rozmawiać? Do kogo się zwrócić o pomoc w opanowaniu emocji wywołanych trudną sytuacją w szkole i w domu.	- werbalizacja emocji elementem niezbędnym w uzyskaniu pomocy; - odkrywanie przyjemności w pozytywnego, społecznie oczekiwanego radzenia sobie w trudnych momentach; - przekonstruowanie porażki jako wstępu do sukcesu. - określanie sytuacji wywołujących przyjemne emocje w szkole, w domu, na spotkaniach rówieśniczych; - opisywanie sytuacji przyjemnych czynnikiem wywołującym przyjemne emocje; - kreatywność jest podstawą pozytywnych emocji, a emocje negatywne są przyczynkiem do kreatywnego myślenia	ekspresja plastyczna i/lub słowna, metody projekcyjne	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym doradcą zawodowym
7.	Do czego przydaje się wiedza?	- zadawanie rzeczowych pytań - odróżnianie tekstów literackich od użytkowych; - rozpoznawanie cech zaproszenia, życzeń, gratulacji, zawiadomienia, ogłoszenia, instrukcji, przepisu.; - wykorzystanie wiedzy szczegółowej w wykonywaniu zadań: projekty na określony przedmiot	Warsztaty z pracownikiem urzędu pracy, agencji pracy – symulacja rozmowy rekrutacyjnej	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym doradcą zawodowym
8.	Co matematyka/ statystyka ma wspólnego z emocjami i uczuciami?	- odczytywanie danych z wykresów badań statystycznych; - zastosowanie obliczeń na pieniądzu i zamiany jednostek do czynności życia codziennego	Spotkanie ze strategiem marketingowym, przedstawicielem banku, GUS	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym doradcą zawodowym

9.	Smaki przyrodnicze– nauki o życiu...	- praktyczne zastosowanie wiedzy o zmysłach człowieka w spotach reklamowych; - oddziaływanie reklamy na człowieka z wykorzystaniem odruchów obronnych działających w podświadomości, - stosowanie zasad bezpiecznego korzystania z technologii informacyjnych	Warsztaty, portfolio	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym doradcą zawodowym
Klasy VII				
	Moje i innych zasoby czyli kopalnia własnych możliwości (Zdolności i umiejętności)	- intuicyjne określanie zasobów własnych (zdrowie, umiejętności, wiedza) - określanie mocnych i słabych stron -posługiwanie się podstawowymi techniki wzmacniające mocne strony i zarządzanie słabymi stronami	Warsztaty, ćwiczenia	Szkolny doradca zawodowy, wychowawcy, psycholog
	Ciekawość świata – co mnie kreci? (Zainteresowania)	- zapoznanie z karierami zawodowymi najbliższych w odniesieniu do ich zainteresowań - budowanie własnej kariery na bazie zainteresowań	Testy predyspozycji i zainteresowań, dzień talentów	Szkolny doradca zawodowy, psycholog
	Zawód po tacie czy według tego co podoba mi się robić i w czym jestem dobry? (Predyspozycje zawodowe)	- zapoznanie z grupami zawodów związanych z umiejętnościami (wg Hollanda)	Testy predyspozycji zawodowych	Wychowawcy, pedagog szkolny, szkolny doradca zawodowy
	Rób co kochasz, a pieniądze przyjdą same. (Osobowość zawodowa)	- określenie pojęcia zawód i jego cech - zapoznanie z postaciami nauki, sztuki i innych dziedzin życia, którzy w swoim życiu wykonywali różne zawody	Projekt, warsztat, studium przypadku	Szkolny doradca zawodowy, wychowawcy, nauczyciele
	Karuzela zmian i możliwości (Przygotowanie do zmian w życiu człowieka w kontekście planowania kariery)	- wprowadzenie do zarządzania własnymi zasobami i zarządzania czasem na realizację zadań	Projekt, warsztat	Szkolny doradca zawodowy, wychowawcy, nauczyciele
	Co by tu zrobić, żeby mi się tak chciało jak mi się czasami nie	- praktyczne zastosowanie organizera w życiu szkolnym i prywatnym	Wywiad, analiza danych, ćwiczenia	Szkolny doradca zawodowy,

	chce. (Motywacja)	- określanie konsekwencji działań i intuicyjne wskazywanie konsekwencji tych działań	opanowywania emocji	wychowawcy, psycholog
	Spotkanie Napoleona i dzielnego wojaka Szwejka (Praca w zespole)	- praktyczne zastosowanie zlecania zadań - wdrożenie do komunikacji bezpośredniej i pośredniej - praktyczne zastosowanie praw logiki w transakcjach handlowych - wdrożenie do ćwiczenia umiejętności sprzedażowych	Warsztaty na bazie gry „Chłopska szkoła biznesu”	Szkolny doradca zawodowy, wychowawcy
	Zawodowy zawrót głowy (Świat zawodów)	- wdrożenie do wyszukiwania informacji i czytania ze zrozumieniem - zapoznanie z formalnymi wymogami wykonywania pracy zawodowej	Warsztaty rodzinne- spotkanie z przedstawicielami zawodów	Wychowawcy, szkolny doradca zawodowy
	Mistrz Ekonomista na rynku pracy (Kwalifikacje i kompetencje na rynku pracy)	- wprowadzenie pojęcia ekonomii w zakresie zarządzania własnymi zasobami - wdrożenie do przygotowania i przedstawienia autoprezentacji	Warsztaty autoprezentacji z ćwiczeniami postawy, modulacji głosu, doboru ubioru i z wykorzystaniem TIK	Szkolny doradca zawodowy, wychowawcy, nauczyciele
Klasy VIII				
1.	Czy po polskiej podstawówce do szkoły najbliższej czy odrobinę dalej? (system edukacyjny w Polsce i UE)	- poznanie etapów edukacyjnych w Polsce i UE oraz warunków rekrutacji do różnych szkół w państwach UE - podejmowanie decyzji o dalszej drodze edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym; - identyfikowanie osób i instytucji wspomagających planowanie kariery i wyjaśnianie, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy	Udział w edukacyjnych targach i dniach otwartych szkół warszawskich	Szkolny doradca zawodowy, wychowawcy
2.	Po co chodzę do szkoły i po co chodzić do pracy? (cele	- wyszukiwanie informacji z różnych dziedzin nauki wykorzystywanych w zawodach	Spotkanie z przedstawicielami	Szkolny doradca zawodowy,

	edukacyjne i zawodowe)	najbliższego otoczenia	rzemiosła	wychowawcy, psycholog, pedagog
3.	Współczesny rynek pracy	- zapoznanie z trendami rynku pracy w kraju i UE - analizowanie sytuacji gospodarczej państwa w kontekście zapotrzebowania na pracowników różnych branż i specjalności	Udział w edukacyjnych targach i targach pracy, spotkania z przedstawicielami zawodów	Szkolny doradca zawodowy, wychowawcy, nauczyciel geografii, WOSu, historii, matematyki
4.	Ja na obecnym rynku pracy	- porównywanie własnych zasobów i preferencji z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców; - analizowanie znaczenia i możliwości doświadczania pracy		Szkolny doradca zawodowy, wychowawcy
5.	Skąd się biorą pieniądze i dlaczego paca jest wartością (Praca jako wartość)	- zna wymagania i warunki pracy w określonych zawodach - wskazuje wartość pieniądza w towarach, czynnościach zawodowych	Warsztaty na bazie „Chłopskiej szkoły biznesu”	Szkolny doradca zawodowy, wychowawcy, nauczyciele matematyki historii
6.	Zawody przyszłości	- wskazuje zmiany zachodzące w warunkach pracy najbliższych na podstawie własnych obserwacji lub analizy informacji	Spotkanie z przedstawicielami zawodów istniejącymi od kilku lat do kilku miesięcy	Szkolny doradca zawodowy, wychowawcy
7.	Dokumenty aplikacyjne	- zna zasady redagowania dokumentów aplikacyjnych: cv, list motywacyjny, zaświadczenia, świadectwa, dyplomy potwierdzające kwalifikacji i inne zgodne z oczekiwaniem pracodawcy lub stanowiące wartość dodaną pracownika - porządkuje własne dokumenty w portfolio	Wywiad, analiza dokumentacji, portfolio	Szkolny doradca zawodowy, wychowawcy
8.	Autoprezentacja	- stosuje zasady autoprezentacji w zakresie wyglądu, emisji głosu, ruchu ciała	Warsztaty emisji głosu i ruchu z wykorzystaniem	Szkolny doradca zawodowy,

			TIK	wychowawcy, nauczyciel języków, historii, WOSu, muzyki, wf
9.	Co warto wiedzieć o szkołach zawodowych?	- analizowanie kryteriów rekrutacyjnych do wybranych szkół w kontekście rozpoznanych zasobów własnych; - analizowanie znaczenie uczenia się przez całe życie	Udział w warsztatach projektowych w szkołach branżowych I i II stopnia oraz ćwiczenia czynności zawodowych w miejscach pracy u lokalnych pracodawców	Szkolny doradca zawodowy, wychowawcy
10.	Alternatywne drogi dojścia do zawodu	- wyszukuje informacje nt. możliwości kształcenia przez całe życie - zna sylwetki osób uznanych za geniuszy	Ćwiczenia czynności zawodowych, doświadczenia pracy	Szkolny doradca zawodowy, wychowawcy

Klasy VII-VIII				
L p.	TEMAT	TREŚĆ	METODY/TECHNIKI	Ilość jednostek lekcyjnych/TERMIN
1.	Praca w życiu człowieka	-rola pracy w życiu człowieka, określanie własnej postawy wobec pracy w szkole i w domu; zawody rodziców, znajomych. - określenie mentalnych predyspozycji zawodowych w odróżnieniu do fizycznych; - werbalizacja planów krótko i długoterminowych; - wprowadzenie pojęcia sukcesu;	Metody projekcyjne, Kwestionariusze, testy	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym doradcą zawodowym
2.	Co pomaga w wyborze zawodu?	- postawa wobec siebie determinuje postawy innych wobec mnie; -postawa na początku zadania przesądzi o sukcesie końcowym; - marzenia, cel działania jako czynniki wpływające na wybór; -wyjaśnienie pojęcia środowiska umysłowego, emocjonalnego, fizycznego i duchowego.	Case study, metody projekcyjne,	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym doradcą zawodowym
3.	Poznanie siebie. Precyzowanie własnego sukcesu.	- indywidualne określanie mapy myślowej własnych umiejętności i zainteresowań; - uczenie się odkrywania ciekawych, przyjemnych tematów z poszczególnych przedmiotów; - rozpoznawanie umiejętności własnych pożądaných w czynnościach zawodowych; - efektywna komunikacja jako sposób na przekazanie informacji, oczekiwań; - sposoby porozumiewania się z rówieśnikami, rodzicami, rówieśnikami.	Metody projekcyjne, elementy dramy, burza mózgów, wywiady typu 631	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym doradcą zawodowym
4.	Postawa to nie tylko tzw. „sposób bycia”	- autoprezentacja to element decydujący o sukcesie; - negocjacje jako element gwarantujący sukces; - wiedza ogólna z poszczególnych przedmiotów jako podstawa dobrego wizerunku	Kwestionariusze, portfolio, wystąpienia publiczne (projekty)	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym

				psychologiem, pedagogiem doradcą zawodowym
5.	Nauka w szkole – czy może być przyjemna?	- znajomość i zastosowanie różnych technik uczenia się własnego, - wykorzystanie własnych talentów w wybranych przedmiotach, - wykorzystanie umiejętności i wiedzy z poszczególnych przedmiotów do interpretacji informacji o zawodach i systemie kształcenia - pozyskiwanie pomocy jest elementem sukcesu w każdej dziedzinie; - werbalizacja emocji elementem niezbędnym w uzyskaniu pomocy; - odkrywanie przyjemności z radzenia sobie ze stresem w trudnych momentach.	Metody projekcyjne, wywiady zawodoznawcze, analiza karier establiszmentu	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym doradcą zawodowym
6.	Moje emocje – jak o nich rozmawiać? Do kogo się zwrócić o pomoc w opanowaniu emocji wywołanych trudną sytuacją w szkole i w domu	- przekonstruowanie porażki jako wstępu do sukcesu; - określanie sytuacji wywołujących przyjemne emocje w szkole, w domu, na spotkaniach rówieśniczych; - opisywanie sytuacji przyjemnych czynnikiem wywołującym przyjemne emocje; - kreatywność jako podstawa pozytywnych emocji. - techniki proszenia o pomoc i/lub wsparcie w ważnych momentach życiowych, - zapobieganie sytuacjom trudnym w umiejętnym planowaniu działania w szkole i w domu - preferencje zawodowe poznaje się w działaniu, na lekcji	Case study i metody projekcyjne, ekspresja plastyczna, muzyczna, Elementy dramy	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym doradcą zawodowym

7.	Do czego przydaje się wiedza?	- wykorzystanie wiedzy szczegółowej w wykonywaniu zadań: projekty na określony temat, przedmiot, - wyszukiwanie, selekcjonowanie i krytycznej analizy informacji, - rozpoznawanie wypowiedzi argumentacyjnej, wskazującej tezę, argumenty i wnioski -posługiwanie się wypowiedziami pisemnymi; podanie, życiorys i CV, list motywacyjny - zastosowanie umiejętności czytania ze zrozumieniem w posługiwaniu się pismami urzędowymi: bank, urząd gminy itp., - zapoznanie z wymaganiami pracodawców wobec zatrudnianych specjalistów.	kwestionariusze, testy profilowe Projekty edukacyjne, spotkania z pracodawcami, pracownikami agencji pracy	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym doradcą zawodowym, szkolnym pedagogiem, szkolnym psychologiem
8.	Co matematyka/ statystyka ma wspólnego z emocjami i uczuciami?	- odczytywanie danych z wykresów badań statystycznych; - interpretacja wyników odczytanych na wykresach; - umiejętność wykorzystania narzędzi matematyki w życiu codziennym oraz formułowania sądów opartych na rozumowaniu matematycznym; - przedstawianie głównych rodzajów podatków w Polsce (PIT, VAT, CIT) i obliczanie wysokości podatku PIT na podstawie konkretnych danych. - wyjaśnianie, na czym polega prowadzenie indywidualnej działalności gospodarczej; – wykorzystania wiedzy o charakterze naukowym do identyfikowania i rozwiązywania problemów, a także formułowania wniosków opartych na obserwacjach empirycznych dotyczących przyrody i społeczeństwa.	Samodzielne wyszukiwanie i analiza danych, techniki interpretacji danych	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć ze szkolnym doradcą zawodowym
9.	Nauki o życiu... Biologia, chemia, fizyka, wychowanie fizyczne	- praktyczne zastosowanie wiedzy o zmysłach człowieka w spotach reklamowych; - oddziaływanie reklamy na człowieka z wykorzystaniem odruchów obronnych działających w podświadomości. - stosuje podstawowe techniki relaksacyjne	Techniki interpretacji danych, symulacja działania bodźców zmysłowych	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć pielęgniarka szkolną i/lub szkolnym

		w sytuacjach stresowych, - poznanie i stosowanie zasad diety właściwej dla okresu dojrzewania - zapoznanie z zawodami medycznymi i pokrewnymi.		doradcą zawodowym
1 0.	Wiedza o społeczeństwie kluczem nawigacji po rynku pracy	- zapoznanie z podstawowymi aktami prawnymi dotyczącymi obywatela, pracownika; - wyjaśnianie na przykładach z życia własnej rodziny, miejscowości i całego kraju, w jaki sposób praca i przedsiębiorczość pomagają w zaspokajaniu potrzeb ekonomicznych; - przedstawianie cech i umiejętności człowieka przedsiębiorczego; udział w przedsięwzięciach społecznych, które pozwalają je rozwinąć; - stosowanie w praktyce podstawowych zasad organizacji pracy (ustalenie celu, planowanie, podział zadań, harmonogram, ocena efektów). - poznawanie podmiotów gospodarczych (gospodarstwa domowe, przedsiębiorstwa, państwo) i związki między nimi; - przykłady racjonalnego i nieracjonalnego gospodarowania; stosowanie zasad racjonalnego gospodarowania w odniesieniu do własnych zasobów (np. czasu, pieniędzy); - charakterystyka gospodarki rynkowej (prywatna własność, swoboda gospodarowania, konkurencja, dążenie do zysku, przedsiębiorczość); - wyjaśnianie działania prawa podaży i popytu oraz ceny jako regulatora rynku; - wyjaśnianie na przykładach, jak funkcjonuje gospodarstwo domowe; - dochody i wydatki gospodarstwa domowego; układanie jego budżetu; - przygotowanie budżetu konkretnego przedsięwzięcia z życia ucznia, klasy, szkoły;	warsztaty, analiza i interpretacja danych, portfolio, rozmowy z przedstawicielami zawodów ze świata nauki, biznesu i kultury, wycieczki zawodoznawcze, udział w konferencjach naukowych i biznesowych, spotkania z przedstawicielami różnych cechów rzemiosł	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć z bibliotekarką i/lub szkolnym doradcą zawodowym bądź w ramach zajęć pozalekcyjnych

		- rozważanie wydatków i źródła ich finansowania; - prawa konsumentów i sposób dochodzenia praw. - wyjaśnianie, czym zajmują się: bank centralny, banki komercyjne, giełda papierów wartościowych; - wyszukiwanie i zestawianie ze sobą oferty różnych banków (konta, lokaty, kredyty, fundusze inwestycyjne); wyjaśnianie, na czym polega oszczędzanie i inwestowanie - interpretuje dane statystyczne na ten temat; - wyjaśnianie, jak działa przedsiębiorstwo, i oblicza na prostym przykładzie przychód, koszty, dochód i zysk; - wskazywanie głównych elementów działań marketingowych (produkt, cena, miejsce, promocja) i wyjaśnianie na przykładach ich znaczenie dla przedsiębiorstwa i konsumentów; - przedstawianie praw i obowiązków pracownika; - planowanie dalszej edukacji (w tym wybór szkoły ponadpodstawowej), z uwzględnieniem własnych preferencji i predyspozycji; - wyszukiwanie informacji o możliwościach zatrudnienia na lokalnym, regionalnym i krajowym rynku pracy (urzędy pracy, ogłoszenia, Internet); - sporządzanie życiorysu i listu motywacyjnego; - wskazywanie głównych przyczyn bezrobocia w swojej miejscowości, regionie i Polsce; ocenianie jego skutków. - przedstawianie zasad etycznych, którymi powinni się kierować pracownicy i pracodawcy; wyjaśnianie, na czym polega społeczna odpowiedzialność biznesu; - wyjaśnianie mechanizmu korupcji i ocenianie skutków tego zjawiska dla gospodarki.		
1 1.	Język polski – aby język giętki powiedział wszystko co pomyśli głowa rej	- sprawne posługiwanie się różnymi gatunkami wypowiedzi ustnej i pisemnej, potrzebne w dalszej edukacji, a także w dorosłym życiu; - samodzielne docieranie i selekcionowanie oraz krytyczne	Wykład, pogadanka, dyskusja, opis opowiadanie wyjaśnienie, pokaz	W ramach realizacji zajęć dydaktycznych lub zajęć z bibliotekarką i/lub

		podejścia do informacji; - posługiwanie się pismami użytkowymi i drukami urzędowymi - odróżnianie faktów od opinii; - rozpoznawanie wypowiedzi o charakterze emocjonalnym i perswazyjnym; - rozpoznawanie intencji wypowiedzi (aprobatę, dezaprobatę, negację, prowokację); - dostrzeganie w wypowiedzi przejawów agresji i manipulacji; - rozpoznawanie wypowiedzi argumentacyjnej, wskazuje tezę, argumenty i wnioski;	ćwiczenie, instruktaż, inscenizacja	szkolnym doradcą zawodowym bądź w ramach zajęć pozalekcyjnych
--	--	--	--	--

-

Uczeń po zrealizowaniu zajęć potrafi:

- Potrafi dokonać adekwatnej samooceny
- Rozpoznać mocne i słabe strony
- Wymienić zdolności, zainteresowania i umiejętności
- Racjonalnie planować ścieżkę edukacyjno zawodową
- Dostosować się do zmian
- Analizować źródła informacji edukacyjno zawodowej
- Potrafi wybrać szkołę ponadpodstawową/ ponadgimnazjalną zgodną z jego zainteresowaniami.
- Współpracować w zespole
- Sporządzać CV i list motywacyjny

- Skutecznie się zaprezentować
- Zachować się asertywnie
- Dopasować kompetencje do zawodu
- Sprawnie się komunikować
- Przewidzieć skutki działań

Ewaluacja:

- rozmowy z uczniami, ich rodzicami, nauczycielami, absolwentami
- analiza wyborów szkół ponadpodstawowych i rekrutacji rok do roku
- analiza wyników edukacyjnych i preferencji wyboru szkół